

160 – Vertraagde tijd – *nog een trekkersverhaal*

Alles heeft zijn tijd – Daardoor stonden we op 11 juni in het Friese Twijckel nabij Balk bij een karakteristiek Fries kerkje, versierd met een stoere zadeldaktoeren en omringd door graven. We liepen er omheen en zagen een bord dat ons attent maakte op Odulphus, een Franse geestelijke die in het begin van de 9^e eeuw als missionaris werkzaam was in Friesland, standplaats Stavoren. Hij zette het werk voort van de missionarissen Willibrord en Bonifatius. Ik leerde op de lagere school nog dat Bonifatius in 754 bij Dokkum werd vermoord. Nu weten we beter. Bonifatius was namelijk niet alleen een geestelijke maar ook een veldheer die probeerde de wereldlijke macht van de bisschop van Rome te vergroten. Dat werd hem noodlottig in een veldslag met de nog heidense, op autonomie gestelde Friezen – hij sneuvelde, werd niet vermoord.

Zijn opvolger Odulphus kreeg wel aanhang en in zijn naam werden kloosters gesticht. Toch verliep de kerstening van de Friezen moeizaam, er gingen nogal wat eeuwen overheen – alles heeft zijn tijd, ook vertraagde tijd! Voor de Friezen (die in de Middeleeuwen in de kustgebieden tussen de Schelde en Wezer woonden) was de bijbel een wereldvreemd boek en het christendom de religie van hun vijand, de Franken¹. Niettemin verwierf Odulphus de eretitel 'Apostel der Friezen' en dat leidde er toe dat hij ook heilig werd verklaard. Van het Friese roomse leven is weinig meer over maar toch is er het ruim 260 kilometer lange Sint Odulphuspad. Het leidt je in vijftien trajecten langs verdwenen kloosters, langs kerken, bossen en meren.² Dat alles vertelde het bord dat bij de kerk – een protestantse kerk – in Twijckel stond. Enige aandacht voor het roomse leven van weleer was in Friesland van nu blijkbaar wel mogelijk.

Hoe we in Friesland terecht kwamen? Wel, nadat we bij de kerk in Hooge Zwaluwe het bijzondere verhaal hadden gehoord waarover ik in mijn vorige blog schreef, zijn we verder getrokken naar Walcheren, de parel van Zeeland, met zijn Noordzeekust, zijn witte stranden, de Westerschelde. Met een goed uur fietsen ben je van de ene naar de andere kant van het schiereiland en heb je de prachtige steden Veere, Middelburg en Vlissingen gezien – waar in Nederland vind je dat? Het landschap baadt veelal in een overdadige zon die, samen met de mogelijk gierende westenwind, al snel de damp boven de velden verdrijft. We brachten er enkele heerlijke dagen door.

Maar om vervolgens in Akersloot bij Alkmaar te komen, dat was andere koek! We reden aanvankelijk ontspannen over de Oosterscheldekering en verwonderden ons niet voor het eerst over het wonderbaarlijke resultaat van waterbouwkundig vernuft en vakmanschap. Al snel echter veranderde het landschap dramatisch. Petrochemische bedrijven die de lucht en de vergezichten vervuilen, steeds verder uitdijende, tussen schier eindeloze rijen blokkendozen ingeklemde asfaltstroken. Lange strepen vrachtauto's en daaromheen zwermen personenauto's die zich – veelal de maximum snelheid overschrijdend – haasten om aan deze jungle te ontsnappen. “Opzij, opzij, opzij, we hebben zo'n verschrikkelijke haast.”

Hier heerst onrust, hier is sprake van versnelde tijd.

Boven Amsterdam keerde de rust weer. We vertoefden vier dagen in Akersloot met in de nabijheid Egmond aan Zee, Bergen aan Zee, Alkmaar – er valt daar veel te genieten!

Toen was daar Balk bij het Slotermeer! We kregen een droomplaats op een mini-mini-camping met een uitzicht dat wel vier kilometer ver reikte, we zagen de zeilen op de Fluessen. En in het avondrood van de ondergaande zon reikten ook onze gedachten ver, terug naar 2011 toen we aan de IJssel vertoefden en ik daar toen over schreef.

Avondrood

Wij twee daar op de dijk -
Een mooie zomer die te laat begon,
half achter de wolken een zinkende zon,
de IJssel, elke dag anders, eeuwen gelijk.

De zon neemt slechts voor even afscheid,
kent de belofte van een nieuwe dag
waarop hij ook weer schijnen mag;
hij daalt en rijst op 't ritme van de tijd.

Wij zitten op een bank en het is net
alsof voor ons de tijd werd stilgezet,
we kijken in een bal van vuur.

Dit schouwspel van slechts korte duur
waarin het avondrood zich nog laat zien -
Is dát de eeuwigheid misschien?

Balk – 12 juni 2021

Vertraagde tijd – Het is de tijd die ontstaat als de tijd even stil staat. Het was voor ons de tijd waarin de ruimte ontstond voor de herinnering aan de mooie zeiltochten die we door Friesland maakten. Aan de puberjaren die Louise in Leeuwarden doorbracht. Het was de tijd om blij te zijn met onze schoondochter Jente Hof – een geboren, fiere Friezin! Het was de tijd die we mochten nemen om de ontroering een plaats te geven die zich van ons meester maakte toen we het verhaal van Martijn lazen en herlazen dat hij schreef over Friezen, over Friese graven en wie daarin begraven liggen, over zijn gedroomde huiske ergens in Friesland waarin hij zijn boek aller boeken zou schrijven – met slechts één biertje op een avond! ³

Wat is het geheim van het vertoeven in Friesland? Is het zo dat we daar, maar zeker niet alléén daar, mensen ontmoeten die wel fier zijn op en loyaal zijn aan hun gemeenschappelijke geschiedenis en verworvenheden maar niet streven naar autonome, populistische macht? Is het zo dat in dat vlakke land, met zijn weidse vergezichten, de tijd vertraagd zijn weg vindt en de mensen verleidt tot wat waardevol is: humane aandacht, redelijkheid en bezonnenheid? Dát is toch het geheim van een goed, waardevol leven?!

---

1. Zie het boek: *Hoe God verscheen in Friesland, missie en macht in Frisia* - 2014, Dirk Otten.

2. Meer over Odulphus weten? Lees [hier](#). Alles over het St. Odulphuspad vind je via www.Odulphuspad.nl

3. Zie mijn blog 22, geschreven in 2015; klik [hier](#)

Muziek: 1. Felix Mendelssohn-Bartholdy schreef een prachtig 4^e deel in zijn Symphonie nr. 5, getiteld *Ein feste Burg ist unser Gott*, een lied van Maarten Luther. Luister [hier](#). Waarom deze muziek? Die mooie kerk in Wijckel kreeg vijf eeuwen na zijn bouw, in 2004 opeens een naam: Vaste Burchtkerk! Moest er meer balans komen, met al die aandacht voor de rooms-katholieke Odulphus?

2. Luister naar een Friese zangeres, en wat voor één! Nynke Laverman zong in het programma Podium Witteman het lied *Seis oere thús* [Zes uur thuis]. Wat een opwindende, mooie tekst! Luister en kijk [hier](#) (met ondertiteling).